

“การขับเคลื่อนงานนโยบายสำคัญและการแก้ไขปัญหาภาคเกษตร
ตามบทบาท Chief of Operation และ Operation
Team”

ธนาकारสินค้าเกษตร

กรมส่งเสริมสหกรณ์

ธนาคารสินค้าเกษตร

สืบเนื่องจากนายกรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมการดำเนินนโยบายขับเคลื่อนมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2558 จากการตรวจเยี่ยมประชาชนในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี เห็นว่าธนาคารข้าวที่นำเสนอเป็นสิ่งที่น่าจะขยายการดำเนินงานให้หลากหลาย และการยืมข้าวไปปลูกแล้วขายจะสามารถเอาสินค้าเกษตรอย่างอื่นไปใช้แทนได้ไหม จึงให้ลองศึกษาแนวทางวันนี้ทำอะไรได้ก่อนให้ทำทันที โดยนำแนวคิดนี้ไปเริ่มกับกลุ่มที่มีอยู่แล้วซึ่งเป็นเรื่องที่ใหญ่ ถ้าจะทำทันทีต้องมีธนาคารปุ๋ยเพิ่มด้วยไม่ใช่แค่ธนาคารข้าวอย่างเดียวเริ่มจากเกษตรกรทำอย่างไรที่จะควบรวมกัน

ธนาคารสินค้าเกษตรเป็นหนึ่งในนโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ได้มอบหมายให้กรมส่งเสริมสหกรณ์เป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบในการขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าวร่วมกับคณะทำงานจากหน่วยงานต่างๆ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร โดยการจัดตั้งและพัฒนาธนาคารสินค้าเกษตรมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการและตอบสนองความต้องการของเกษตรกรในชุมชน โดยกำหนดมาตรการดำเนินงานเป็น 3 มาตรการ คือ มาตรการ 1 เพิ่มขีดความสามารถธนาคารสินค้าเกษตร (กลุ่มเดิม) มาตรการที่ 2 ขยายผลการจัดตั้งธนาคารสินค้าเกษตรเพื่อชุมชนตามความพร้อม (รายใหม่) และมาตรการที่ 3 จัดตั้งธนาคารสินค้าเกษตรในสถาบันเกษตรกรภายใต้การขับเคลื่อนนโยบายธนาคารสินค้าเกษตร ผ่าน โครงการ ได้แก่ 1) ธนาคารโค กระบือ 2) ธนาคารปุ๋ยอินทรีย์ 3) ธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน 4) ธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร 5) ธนาคารโคนมทดแทนฝูง 6) ธนาคารผลผลิตเกษตรกรด้านการประมง และ 7) ธนาคารปัจจัยการผลิตด้านหม่อนไหม

มาตรการการดำเนินงานธนาคารสินค้าเกษตร

มาตรการที่ 1 เพิ่มขีดความสามารถธนาคาร สินค้าเกษตร (กลุ่มเดิม)	มาตรการที่ 2 ขยายผลการจัดตั้งธนาคารเพื่อ ชุมชนตามความพร้อม (รายใหม่)	มาตรการที่ 3 จัดตั้งธนาคารสินค้าเกษตรใน สถาบันเกษตรกร
- ธนาคารโค กระบือ - ธนาคารปุ๋ยอินทรีย์ - ธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน	- ธนาคารโค กระบือ - ธนาคารปุ๋ยอินทรีย์ - ธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน	- ธนาคารโคนมทดแทนฝูง - ธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร - ธนาคารหม่อนไหม - ธนาคารผลผลิตเกษตรกรด้านการประมง

ปัจจุบันกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินนโยบายธนาคารสินค้าเกษตรใน 7 ธนาคาร ประกอบด้วย 1. ธนาคารโค-กระบือ เพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ ดำเนินการโดยกรมปศุสัตว์ 2. ธนาคารปุ๋ยอินทรีย์ ดำเนินการโดยกรมพัฒนาที่ดิน 3. ธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน ดำเนินการโดยกรมการข้าว 4. ธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร ดำเนินการโดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ 5. ธนาคารโคนมทดแทนฝูง

ดำเนินการโดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ 6. ธนาคารผลผลิตเกษตรด้านการประมง ดำเนินการโดยกรมประมง และ 7. ธนาคารหม่อนไหม ดำเนินการโดยกรมหม่อนไหม

แนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานธนาคารสินค้าเกษตรในปี 2561 เน้นการดำเนินงานภายใต้แนวคิด ต่อ-เติม-แต่ง โดยวางเป้าหมายในการยกระดับความเข้มแข็งของธนาคารแต่ละแห่ง ดังนี้

ต่อ ดำเนินการในธนาคารเดิมที่จัดตั้งแล้ว โดย

1. พัฒนาศักยภาพของแต่ละธนาคาร เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ
2. สนับสนุนปัจจัยพื้นฐานเสริมความเข้มแข็ง
3. เชื่อมโยงธนาคารกับแปลงใหญ่ โดยกำหนดแนวทางและกิจกรรมสอดคล้องกับแปลงใหญ่
4. สร้างการรับรู้แก่เกษตรกรเพื่อขยายผล

เติม ขยายผลจัดตั้งธนาคารสินค้าเกษตรเพิ่มในพื้นที่ที่มีศักยภาพตามความต้องการของสมาชิก

แต่ง ปรับปรุงพัฒนาธนาคารที่จัดตั้งแล้วแต่ยังไม่ดำเนินการหรือขับเคลื่อนได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ การดำเนินงานธนาคารสินค้าเกษตรในแต่ละธนาคารมีแนวทางการขับเคลื่อน ดังนี้

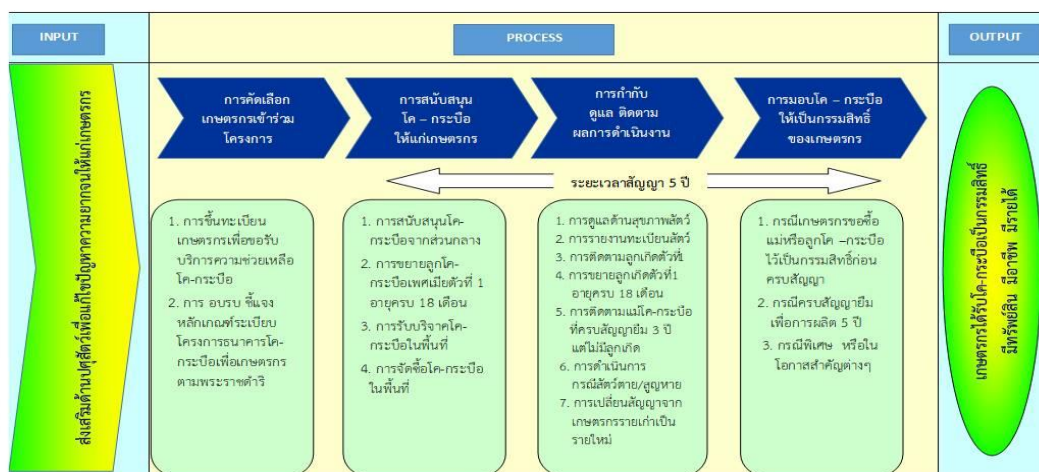
❖ ธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ (กรมปศุสัตว์)

วัตถุประสงค์ของธนาคาร

เพื่อช่วยให้เกษตรกรที่ยากจนทั่วประเทศได้มีโค-กระบือไว้ใช้แรงงาน และเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร เป็นการช่วยให้เกษตรกรมีรายได้

การขับเคลื่อนการดำเนินงาน

กระบวนการบริหารจัดการโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ

ธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ ดำเนินการในรูปของคณะกรรมการ มีอธิบดีกรมปศุสัตว์เป็นประธานและหัวหน้าฝ่ายโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ เป็นเลขานุการ และมีผู้แทนสำนักพระราชวังร่วมเป็นคณะกรรมการ โดยมีระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการดำเนินการโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ พ.ศ. 2556 เป็นแนวทางการปฏิบัติการให้บริการ มี 5 วิธี

1. การให้ยืมเพื่อการผลิต
2. การให้เช่าซื้อ
3. การให้ยืมพ่อพันธุ์โค-กระบือ
4. การให้เช่าเพื่อใช้แรงงาน
5. การให้บริการอื่นๆ

รูปแบบการดำเนินงาน

1. การให้ยืมเพื่อการผลิต หมายความว่า เกษตรกรที่ยืมแม่โคหรือกระบือ ต้องคืนลูกโคหรือกระบือ ตัวแรกเมื่ออายุครบ 18 เดือน ให้โครงการเพื่อนำไปให้เกษตรกรรายอื่นยืมต่อหรืออาจจำหน่ายนำเงินส่งคืนโครงการ และเมื่อเกษตรกรยืมครบสัญญา 5 ปี ให้มอบแม่โคหรือกระบือ พร้อมลูกตัวที่ 2, 3... (หากมี) ให้เป็นกรรมสิทธิ์ของเกษตรกรและจำหน่ายออกจากทะเบียน แต่หากเกษตรกรยืมแม่โคหรือกระบือไปแล้ว 3 ปี ไม่มีลูกตัวแรกคืนโครงการ โครงการจะนำแม่โคหรือกระบือดังกล่าวคืน เพื่อนำไปให้บริการกับเกษตรกรรายอื่นต่อไป เว้นแต่จะตรวจพบว่าแม่โคหรือกระบือมีปัญหาทางระบบสืบพันธุ์ โครงการจะเปลี่ยนแม่โคหรือกระบือให้ใหม่

2. การให้เช่าซื้อ หมายความว่า การให้เกษตรกรเช่าซื้อโคหรือกระบือ โดยจะต้องผ่อนชำระค่าเช่าซื้อให้เสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด โคเนื้อหรือกระบือ ให้ชำระค่าเช่าซื้อภายในระยะเวลา 3 ปี ปีที่ 1 ผ่อนชำระร้อยละ 40 ปีที่ 2 ร้อยละ 30 ของราคาโคเนื้อและกระบือ ปีที่ 3 ชำระค่าเช่าซื้อส่วนที่เหลือทั้งหมด โคนมให้ชำระค่าเช่าซื้อในระยะเวลา 5 ปี โดยผ่อนชำระในแต่ละปีไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของราคาโคนม

3. การให้ยืมพ่อพันธุ์โค-กระบือ หมายความว่า การให้เกษตรกรยืมพ่อพันธุ์โคหรือพ่อพันธุ์กระบือของโครงการ โดยมีเงื่อนไขว่าจะให้ยืมพ่อพันธุ์โคหรือพ่อพันธุ์กระบือในหมู่บ้าน ที่มีแม่พันธุ์โคหรือแม่พันธุ์กระบือของโครงการไม่น้อยกว่า 50 ตัว โดยให้เกษตรกรที่ได้รับบริการแม่พันธุ์โคหรือแม่พันธุ์กระบือคนใดคนหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบ และให้บริการผสมพันธุ์แก่แม่โคหรือแม่กระบือในหมู่บ้าน

4. การให้เช่าเพื่อใช้แรงงาน หมายความว่า การให้เกษตรกรเช่าโคหรือกระบือเพศผู้เพื่อใช้แรงงาน โดยเกษตรกรจะต้องชำระค่าเช่าโคหรือกระบือตัวละ 300 บาทต่อปี

5. การให้บริการอื่นๆ หมายความว่า การให้บริการเกี่ยวกับโคหรือกระบือแก่เกษตรกรที่นอกเหนือจากข้อ 1 ข้อ 2 ข้อ 3 และข้อ 4 โดยปศุสัตว์จังหวัดและโครงการได้พิจารณาแล้วเห็นสมควร

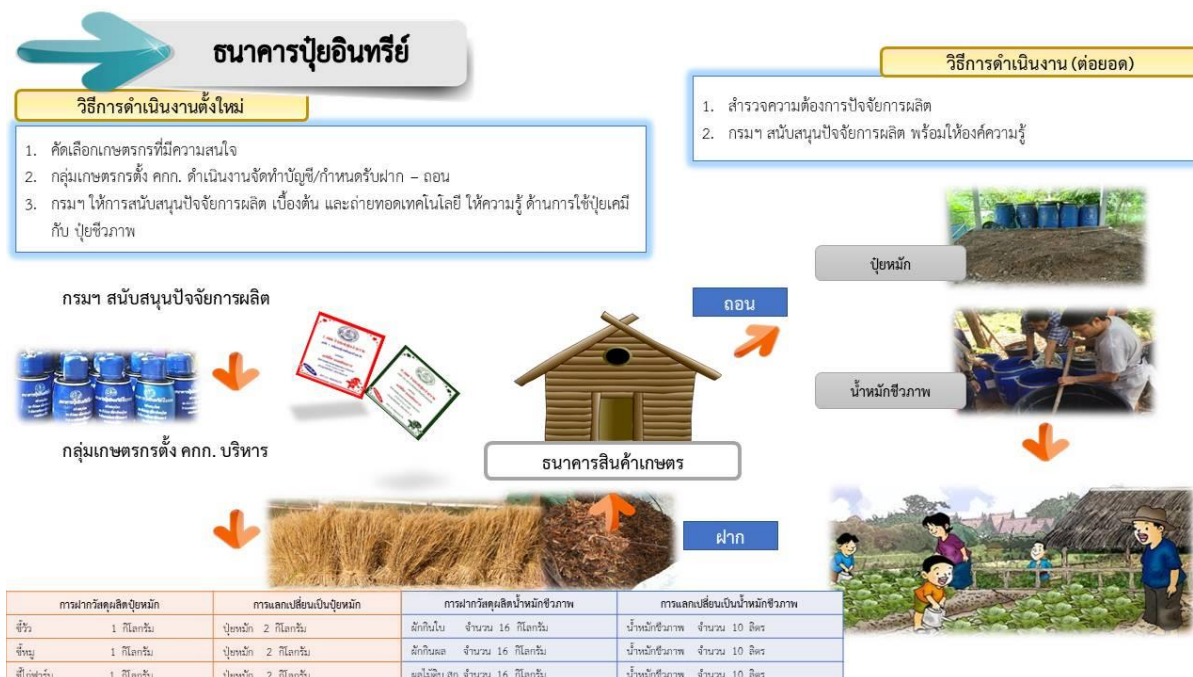
แนวทางการดำเนินงาน

1. คัดเลือกเกษตรกรโดยสนับสนุนและส่งเสริมเกษตรกรในโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรพอเพียง และเกษตรผสมผสาน ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งโค-กระบือถือว่าเป็นปัจจัยหนึ่งต่อการประกอบอาชีพการเกษตรของเกษตรกร

2. สนับสนุนการบริหารจัดการโครงการ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม เน้นให้เกิดชุมชน หรือหมู่บ้านที่มีส่วนร่วมในการกำกับดูแลกันเองในชุมชนนั้นๆ เพื่อเป็นการสร้างความเข้มแข็งในชุมชน และเกิดความยั่งยืน

3. สนับสนุนและส่งเสริมการใช้แรงงานจากโค-กระบือและการใช้ปุ๋ยคอกซึ่งได้จากมูลโค-กระบือ

❖ ธนาคารปุ๋ยอินทรีย์ (กรมพัฒนาที่ดิน)

วัตถุประสงค์

1. ให้มีการดำเนินการผลิตและใช้ประโยชน์ปุ๋ยอินทรีย์อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน
2. เพื่อกระตุ้นให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของวัสดุเหลือใช้ในการเกษตรและโรงงานอุตสาหกรรม
3. ให้เกษตรกรลดละเลิกการเผาด้วยการนำเอาวัสดุเหลือใช้จากไร่นามาผลิตปุ๋ยอินทรีย์ลดการใช้ ปุ๋ยเคมี เป็นการลดต้นทุนในการผลิต
4. เพื่อรณรงค์ส่งเสริมให้เกษตรกรทางการเกษตรแบบเกษตรอินทรีย์ให้มากขึ้น

ประเภทของปุ๋ยอินทรีย์

ปุ๋ยอินทรีย์ เป็นปุ๋ยที่ได้จากการหมักให้จุลินทรีย์ย่อยสลาย จนอยู่ในรูปที่สามารถนำไปใช้ ประโยชน์ในการปรับปรุงโครงสร้างของดิน และสามารถปลดปล่อยธาตุอาหารที่พืชต้องการในการเจริญเติบโตได้ แบ่งประเภทปุ๋ยอินทรีย์ออกเป็น 4 ประเภทดังนี้

- 1) ปุ๋ยคอก ได้แก่ ปุ๋ยที่ได้จากมูลของสัตว์ทุกชนิดและคน
- 2) ปุ๋ยหมัก เป็นปุ๋ยอินทรีย์ที่เกิดจากการนำซากหรือเศษเหลือจากพืชมาหมักรวมกันและ ผ่านกระบวนการย่อยสลายโดยกิจกรรมจุลินทรีย์ จนเปลี่ยนสภาพไปจากเดิมเป็นวัสดุที่มีลักษณะอ่อนนุ่ม เปื่อยยุ่ย ไม่แข็งกระด้าง ไม่มีกลิ่น มีสีน้ำตาลปนดำ
- 3) ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ (น้ำหมัก) หมายถึง ของเหลวที่ได้มาจากการย่อยสลายวัสดุเหลือใช้จากพืชหรือ สัตว์ที่มีลักษณะสด ทำจากปลาหรือหอยเชอรี่ กากน้ำตาล ผลไม้
- 4) ปุ๋ยพืชสด หมายถึง ปุ๋ยอินทรีย์ชนิดหนึ่งที่ได้จากการตัดสับ หรือไถกลบพืชที่ยังเขียวอยู่ลงดิน ในระยะที่พืชออกดอกหรือยังสด เพื่อให้เซลล์พืชอ่อนตัวและค่อยๆ ย่อยสลายตัวอย่างสมบูรณ์ จนพืชสามารถดูดซับธาตุอาหารได้ ชนิดพืชที่นำไปใช้เป็นปุ๋ยพืชสดได้แก่พืชตระกูลถั่ว เช่น ปอเทือง ถั่วพุ่ม ถั่วพุ่ม โสนอัฟริกัน เป็นต้น

แนวทางการดำเนินงาน

1. การคัดเลือกกลุ่มเกษตรกร ให้คัดเลือกกลุ่มเกษตรกรที่กรมพัฒนาที่ดินเข้าไปพัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้ไว้ และมีความเข้มแข็ง ซึ่งมีความสนใจที่จะดำเนินการ โดยกลุ่มเกษตรกรที่จะดำเนินการควรมีจำนวน สมาชิกจำแนกได้ ดังนี้ กลุ่มขนาดใหญ่ควรมีสมาชิกตั้งแต่ 30 – 50 คน กลุ่มขนาดกลางควรมีสมาชิกตั้งแต่ 20 – 30 คน กลุ่มขนาดเล็กควรมีสมาชิกตั้งแต่ 10 – 20 คน

2. การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์ จำแนกออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

2.1 ธนาคารน้ำหมักชีวภาพ กลุ่มเกษตรกรทุกกลุ่มต้องดำเนินการในเรื่องของธนาคาร น้ำหมักชีวภาพเป็นหลัก โดยกลุ่มขนาดใหญ่จะต้องผลิตน้ำหมักชีวภาพตั้งต้นประมาณ 10,000 ลิตร ส่วนกลุ่มขนาดกลางควรผลิตน้ำหมักชีวภาพตั้งต้นประมาณ 7,000 ลิตร สำหรับกลุ่มขนาดเล็กควรผลิตน้ำหมักชีวภาพตั้งต้นประมาณ 5,000 ลิตร ซึ่งกรมพัฒนาที่ดินจะสนับสนุนกากน้ำตาล ถังหมัก สารเร่งซูปเปอร์ พด.2 และสารเร่งซูปเปอร์ พด.7 ให้ตามจำนวนเป้าหมายที่จะผลิต สำหรับเกษตรกรให้เกษตรกรที่เป็นสมาชิกมีส่วนร่วม ในการจัดหา

2.2 ธนาคารปุ๋ยหมัก (สูตรพระราชทาน) ควรดำเนินการในพื้นที่ที่กลุ่มเกษตรกรมีอาชีพปลูกผัก หรือไม้ผล โดยกลุ่มเกษตรกรต้องดำเนินการผลิตปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน ซึ่งกรมฯ จะสนับสนุนงบประมาณในการจัดหาเศษวัสดุ และสารเร่งซูปเปอร์ พด.1 ทั้งนี้กลุ่มเกษตรกรจะต้องดำเนินการผลิตปุ๋ยหมักสูตรพระราชทานตั้งต้น จำนวน 100 ตัน สำหรับกลุ่มขนาดใหญ่ และผลิต 70 ตัน และ 50 ตัน สำหรับกลุ่มเกษตรกรที่มีขนาดกลางและขนาดเล็ก เป็นต้นไป

2.3 ธนาคารเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด ควรดำเนินการในพื้นที่ที่กลุ่มเกษตรกรมีอาชีพทำนา ทำไร่ เป็นส่วนใหญ่ โดยกรมฯ จะสนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด ต้นทุนประมาณ 10 ตัน สำหรับกลุ่มขนาดใหญ่ ส่วนกลุ่มขนาดกลาง กรมฯ จะสนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด ต้นทุนประมาณ 7 ตัน และกลุ่มขนาดเล็ก กรมฯ จะสนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด ประมาณ 5 ตัน ซึ่งในส่วนนี้ หากเกษตรกรนำไปปลูกเพื่อไถกลบแล้วต้องกันพื้นที่ ส่วนหนึ่งไว้ในการเก็บเมล็ดพันธุ์ต้นคืน พร้อมดอกเบี๋ยซึ่งเป็นเมล็ดพันธุ์เช่นเดียวกัน โดยมีสัญญาการใช้คืน ไม่เกิน 6 เดือน ทั้งนี้ ในการจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์นี้ กลุ่มเกษตรกรอาจจะดำเนินการได้ทั้ง 3 ธนาคาร ขึ้นอยู่กับความพร้อม ความต้องการของเกษตรกรและพื้นที่เพาะปลูก แต่จะต้องจัดตั้งธนาคารน้ำหมักชีวภาพเป็นหลัก ส่วนธนาคารปุ๋ยหมักและธนาคารปุ๋ยพืชสดอาจเลือกจัดตั้งอย่างใดอย่างหนึ่ง

3. สำหรับงบประมาณในการดำเนินงานขึ้นอยู่กับขนาดของกลุ่มและจำนวนธนาคารที่จะจัดตั้งในกรณีที่ไม่มีโรงเรือนในการปฏิบัติงาน กรมฯ อาจจะพิจารณาสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำโรงเรือนตามความเหมาะสม

4. กลุ่มวิชาการและกลุ่มวิเคราะห์ดิน ต้องเข้าร่วมในการดำเนินงาน ในการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน การใช้ปุ๋ยเคมีที่เหมาะสม ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ โดยการใช้โปรแกรมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ซึ่งกลุ่มวิเคราะห์ดินต้องทำการวิเคราะห์ดินในพื้นที่ของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกธนาคาร เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากที่สุด

5. กลุ่มเกษตรกรต้องดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน เพื่อบริหารจัดการขั้นตอนต่างๆ ตั้งแต่ ผลิตจนถึงจัดทำบัญชี รับฝาก ถอน กู้ยืม พร้อมกำหนดอัตราดอกเบี้ยในการฝากและกู้ยืม

6. กำหนดระเบียบการดำเนินงานในการฝาก ถอน กู้ยืม พร้อมอัตราดอกเบี้ย

7. กำหนดคุณสมบัติของสมาชิกที่จะเข้าร่วมโครงการ พร้อมกำหนดเงื่อนไข บทลงโทษกรณีทำผิดเงื่อนไข

8. กลุ่มเกษตรกรต้องมีเงื่อนไขในการประกอบการดำเนินงาน โดยต้องสามารถดำเนินการต่อเนื่องได้ไม่น้อยกว่า 2 ปี

แนวทางการดำเนินงาน

1. บริหารงานโดยคณะกรรมการบริหารงาน กำหนดให้มีการรายงานผลการดำเนินงานให้สมาชิกทราบในที่ประชุมทุกเดือน

2. คณะกรรมการบริหารงานจะต้องทำบัญชี รับฝาก ถอน การให้กู้ยืม การส่งใช้คืนต้นและดอกเบี้ย

3. ให้หมอดินและเจ้าหน้าที่ของสถานีพัฒนาที่ดินตรวจสอบการทำงานของคณะกรรมการทุกเดือน

4. ประสานให้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นให้การสนับสนุนการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในเรื่องของตลาดเพื่อรองรับผลผลิตที่ได้

5. แนวทางการดำเนินงานของธนาคารปุ๋ยอินทรีย์มีดังนี้

การดำเนินงานธนาคารปุ๋ยหมัก (สูตรพระราชทาน)

การฝากวัสดุผลิตปุ๋ยหมัก – ถอนปุ๋ยหมัก

การฝากวัสดุผลิตปุ๋ยหมัก	การแลกเปลี่ยนเป็นปุ๋ยหมัก
ขี้วัว 1 กิโลกรัม	ปุ๋ยหมัก 2 กิโลกรัม
ขี้หมู 1 กิโลกรัม	ปุ๋ยหมัก 2 กิโลกรัม
ขี้ไก่ฟาร์ม 1 กิโลกรัม	ปุ๋ยหมัก 2 กิโลกรัม
ขี้ไก่แกเลบ 1 กิโลกรัม	ปุ๋ยหมัก 1 กิโลกรัม
ฟางข้าว 3 กิโลกรัม	ปุ๋ยหมัก 1 กิโลกรัม
เปลือกมันสำปะหลัง 10 กิโลกรัม	ปุ๋ยหมัก 1 กิโลกรัม
กากอ้อย 10 กิโลกรัม	ปุ๋ยหมัก 1 กิโลกรัม
เศษใบไม้/เศษหญ้าแห้ง 10 กิโลกรัม	ปุ๋ยหมัก 1 กิโลกรัม
เศษใบไม้/เศษหญ้าสด 20 กิโลกรัม	ปุ๋ยหมัก 1 กิโลกรัม
ใบอ้อย/ยอดอ้อยสด 20 กิโลกรัม	ปุ๋ยหมัก 1 กิโลกรัม

ธนาคารน้ำหมักชีวภาพ (สารเร่งซูเปอร์ พด. 2)

การฝากวัสดุผลิตน้ำหมักชีวภาพ – การเบิกถอนน้ำหมักชีวภาพ

การฝากวัสดุผลิตน้ำหมักชีวภาพ	การแลกเปลี่ยนเป็นน้ำหมักชีวภาพ
ผักกินใบ จำนวน 16 กิโลกรัม	น้ำหมักชีวภาพ จำนวน 10 ลิตร
ผักกินผล จำนวน 16 กิโลกรัม	น้ำหมักชีวภาพ จำนวน 10 ลิตร
ผลไม้ดิบ-สุก จำนวน 16 กิโลกรัม	น้ำหมักชีวภาพ จำนวน 10 ลิตร
ปลา จำนวน 12 กิโลกรัม	น้ำหมักชีวภาพ จำนวน 10 ลิตร
หอย ต่างๆ จำนวน 12 กิโลกรัม	น้ำหมักชีวภาพ จำนวน 10 ลิตร
กระดูกสัตว์ จำนวน 12 กิโลกรัม	น้ำหมักชีวภาพ จำนวน 10 ลิตร

ธนาคารน้ำหมักชีวภาพเพื่อไล่แมลงศัตรูพืช (สารเร่งซุปเปอร์ พด. 7)

การฝากวัสดุผลิตน้ำหมักสมุนไพร – การเบิกถอนน้ำหมักสมุนไพร

การฝากวัสดุผลิตน้ำหมักสมุนไพร	การแลกเปลี่ยนเป็นน้ำหมักสมุนไพร
สมุนไพรประเภทใบ จำนวน 10 กิโลกรัม	น้ำหมักสมุนไพร จำนวน 10 ลิตร
สมุนไพรประเภทผล จำนวน 10 กิโลกรัม	น้ำหมักสมุนไพร จำนวน 10 ลิตร
สมุนไพรประเภทเถา จำนวน 10 กิโลกรัม	น้ำหมักสมุนไพร จำนวน 10 ลิตร
สมุนไพรประเภทหัว จำนวน 10 กิโลกรัม	น้ำหมักสมุนไพร จำนวน 10 ลิตร

ธนาคารเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด

การฝากเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด – การเบิกถอนเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด

การฝากเมล็ดพันธุ์	ดอกเบี๋ยเมื่อครบ 6 เดือน
เมล็ดพันธุ์โสนอัฟริกัน จำนวน 100 กิโลกรัม	เมล็ดพันธุ์โสนอัฟริกัน จำนวน 5 กิโลกรัม
เมล็ดพันธุ์ปอเทือง จำนวน 100 กิโลกรัม	เมล็ดพันธุ์ปอเทือง จำนวน 5 กิโลกรัม
เมล็ดพันธุ์ถั่วพราง จำนวน 100 กิโลกรัม	เมล็ดพันธุ์ถั่วพราง จำนวน 10 กิโลกรัม
เมล็ดพันธุ์ถั่วพุ่ม จำนวน 100 กิโลกรัม	เมล็ดพันธุ์ถั่วพุ่ม จำนวน 8 กิโลกรัม

การกั๊ยมเมล็ดพืชปุ๋ยสด – ใช้คืนดอกเบี๋ยเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด

การกั๊ยมเมล็ดพันธุ์	การใช้คืนเมื่อครบสัญญา (6 เดือน)
เมล็ดพันธุ์ปอเทือง จำนวน 100 กิโลกรัม	เมล็ดพันธุ์ปอเทือง จำนวน 110 กิโลกรัม
เมล็ดพันธุ์ถั่วพราง จำนวน 100 กิโลกรัม	เมล็ดพันธุ์ถั่วพราง จำนวน 120 กิโลกรัม
เมล็ดพันธุ์ถั่วพุ่ม จำนวน 100 กิโลกรัม	เมล็ดพันธุ์ถั่วพุ่ม จำนวน 116 กิโลกรัม
เมล็ดพันธุ์โสนอัฟริกัน จำนวน 100 กิโลกรัม	เมล็ดพันธุ์โสนอัฟริกัน จำนวน 110 กิโลกรัม

5. การดำเนินงานตามข้อ 5 สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ โดยขึ้นอยู่กับมติคณะกรรมการ

❖ ธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน (กรมการข้าว)

ธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ชุมชนมีแหล่งเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีสำหรับเพาะปลูกอย่างเพียงพอและทั่วถึง
2. เพื่อเป็นแหล่งสำรองเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีไว้ใช้ในชุมชนยามขาดแคลนหรือเกิดภัยพิบัติ
3. เพื่อเป็นศูนย์กลางการพัฒนาข้าวของชุมชน

แนวทางการดำเนินงาน

1. การคัดเลือกพื้นที่เป้าหมายดำเนินงาน/ชาวนา เพื่อก่อตั้งธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน

1.1 การคัดเลือกพื้นที่เป้าหมายดำเนินงาน

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ศูนย์วิจัยข้าวที่รับผิดชอบพื้นที่ร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ ดำเนินการคัดเลือกชุมชนที่ขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีและชุมชนที่มีศักยภาพในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ซึ่งต้องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีไว้ใช้เองในชุมชน มีความพร้อมที่จะดำเนินงานในรูปแบบธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน อาจยกระดับเป็นธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน ระดับอำเภอ ต่อไป

1.2 คุณสมบัติของชาวนาที่ขอรับบริการจากธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน มีดังนี้

1.2.1 เป็นสมาชิกของธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน

1.2.2 ต้องสมัครเป็นสมาชิกธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนกำหนดให้มีสมาชิกเริ่มแรก 100 ราย

2. การบริหารและจัดการธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน

2.1 จัดให้มีคณะกรรมการบริหารและจัดการธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน (โดยสมาชิก

ธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนเป็นผู้คัดเลือก) ทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ข้าว และพิจารณาจำนวนข้าว ที่จะให้ยืมและรับข้าวคืน ตามระเบียบข้อบังคับที่สมาชิกร่วมกันจัดทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และจัดทำบัญชีของธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน

2.2 สมาชิกที่ต้องการข้าวไปใช้ทำพันธุ์ ให้ลงบัญชียืมข้าวจากคณะกรรมการ เมื่อสามารถเก็บเกี่ยวข้าวได้ ก็นำมาคืนธนาคาร พร้อมดอกเบี้ยตามแต่ตกลงกัน

2.3 ข้าวที่เป็นดอกเบี๊ยะจะเก็บรวมไว้ในธนาคาร และถือเป็นสมบัติของส่วนรวม

2.4 คณะกรรมการบริหารและจัดการธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน มีสิทธิในการขอยืมข้าวเท่ากับสมาชิกทุกประการ

2.5 กรรมการและสมาชิกธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนต้องมีความซื่อสัตย์ต่อหลักการ เมื่อยืมข้าวจากธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน และถึงกำหนดเวลาที่สัญญาไว้ ต้องนำข้าวมาคืนพร้อมด้วยดอกเบี๊ยะ นอกจากนี้ยังมีเหตุสุดวิสัย ซึ่งต้องชี้แจงให้คณะกรรมการทราบข้อเท็จจริง

2.6 กรรมการและสมาชิกธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนต้องเข้าประชุมรับฟังคำชี้แจงและเข้ารับการอบรม ที่จัดโดยภาครัฐเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการของธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนและการบริหารจัดการ

2.7 ในกรณีที่ธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนมีปริมาณข้าวเปลือกเกินความสามารถในการเก็บรักษาก็อาจขายเมล็ดพันธุ์ข้าวเพื่อเก็บเป็นเงินกองทุน โดยจะต้องได้รับความเห็นชอบจากสมาชิกส่วนใหญ่

❖ ธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร (กรมส่งเสริมสหกรณ์)

วัตถุประสงค์

เพื่อช่วยเหลือสมาชิกที่เดือดร้อนให้มีอาหารสำหรับบริโภคได้ตลอดปี รวมถึงการมีแหล่งเมล็ดพันธุ์ข้าวเพียงพอต่อการเพาะปลูก มีแหล่งเมล็ดพันธุ์ข้าวสำรองไว้ใช้ยามเกิดภัยพิบัติ

รูปแบบธนาคาร

- ให้ยืมข้าวสาร ให้สมาชิกที่ขาดแคลนสามารถยืมข้าวสารไปบริโภคก่อนได้ แล้วส่งคืนเป็นข้าวเปลือกเมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ ตามอัตราและระยะเวลาที่กำหนด

- ให้ยืมเมล็ดพันธุ์ข้าว ให้สมาชิกที่ขาดแคลนยืมเมล็ดพันธุ์ไปเพาะปลูกก่อนได้ ชำระคืนเป็นเมล็ดพันธุ์หรือเป็นข้าวเปลือกเมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ ตามอัตราและระยะเวลาที่กำหนด

- รับฝากข้าวเปลือก ให้สมาชิกที่ไม่มีฉางข้าวของตนเอง มีที่เก็บข้าวเปลือกที่ผลิตได้ไว้สำหรับบริโภคตลอด มีคลังอาหารสำรอง

- รับฝากเมล็ดพันธุ์ข้าว ให้สมาชิกที่ไม่มีสถานที่เก็บเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ได้มาตรฐาน มีที่เก็บเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ผลิตได้ไว้สำหรับเพาะปลูกฤดูกาลต่อไป มีแหล่งเมล็ดพันธุ์สำรอง

แนวทางการดำเนินงาน

1. คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์พิจารณาคัดเลือกคณะกรรมการบริหารธนาคารข้าว โดยให้คณะกรรมการบริหารธนาคารข้าว กำหนดหลักเกณฑ์ คุณสมบัติสมาชิก หลักเกณฑ์การให้บริการธนาคาร และระเบียบในการดำเนินงานธนาคารข้าวให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร รวมทั้งบริหารธนาคารข้าวให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ซึ่งการดำเนินการธนาคารข้าวแยกออกจากธุรกิจปกติของสหกรณ์

2. คณะกรรมการธนาคารกำหนดอัตรา การยืม คืน ฝาก ถอน และประกาศให้สมาชิกทราบ

3. การให้บริการของธนาคารข้าว

3.1 การยืม – คืน

3.1.1 ให้ยืมข้าวสาร สมาชิกที่มีความเดือดร้อน สามารถยืมข้าวสารไปบริโภคก่อน และชำระคืนเป็นข้าวเปลือกเมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ตามอัตราที่ธนาคารกำหนด

3.1.2 ให้ยืมเมล็ดพันธุ์ข้าว ธนาคารจัดหาเมล็ดพันธุ์ข้าวให้สมาชิกที่ขาดแคลนยืมเมล็ดพันธุ์ข้าวไปเพาะปลูกได้ก่อนเมื่อต้นฤดูการผลิต เมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตได้สามารถส่งคืนเป็นเมล็ดพันธุ์ข้าว หรือข้าวเปลือกได้ ตามอัตราที่ธนาคารกำหนด การส่งคืนเป็นเมล็ดพันธุ์นั้นต้องมีเงื่อนไขอื่นประกอบตามประกาศของธนาคาร

3.2 การรับฝาก – ถอน

3.2.1 การรับฝาก เปิดให้สมาชิกที่เข้าร่วมโครงการธนาคารข้าว นำข้าวเปลือกมาฝากไว้กับธนาคารเพื่อเก็บไว้บริโภค ตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารกำหนด โดยสมาชิกฝากข้าวเปลือกไว้กับธนาคารสามารถถอนข้าวเปลือกได้เมื่อต้องการ โดยสามารถถอนคืนเป็นข้าวเปลือกหรือข้าวสารได้ หากสหกรณ์มีโรงสีสมาชิกสามารถถอนคืนเป็นข้าวสารได้ ตามอัตราที่คณะกรรมการธนาคารกำหนด ส่วนที่เหลือจากเก็บไว้บริโภคแล้วนำไปให้สหกรณ์ตามปกติ

3.2.2 รับฝากเมล็ดพันธุ์ข้าว ให้สมาชิกที่ไม่มีสถานที่เก็บเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ได้มาตรฐาน นำเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ผลิตได้ฝากไว้กับธนาคาร ไว้สำหรับเพาะปลูกฤดูกาลต่อไป ทำให้สมาชิกมีแหล่งเมล็ดพันธุ์สำรอง และสามารถถอนได้เมื่อต้องการเพาะปลูก หากสหกรณ์มีโรงคัดเมล็ดพันธุ์ สมาชิกสามารถถอนคืนเมล็ดพันธุ์ที่ผ่านการคัดแล้วได้ ตามอัตราที่คณะกรรมการธนาคารกำหนด

หมายเหตุ

- ยุงฉางที่เก็บข้าวเปลือกนั้นอาจจะเป็นยุงฉางของสหกรณ์ ยุงฉางของสมาชิกที่อนุญาตให้ใช้ หรือยุงฉางของชุมชนที่อนุญาตให้ใช้

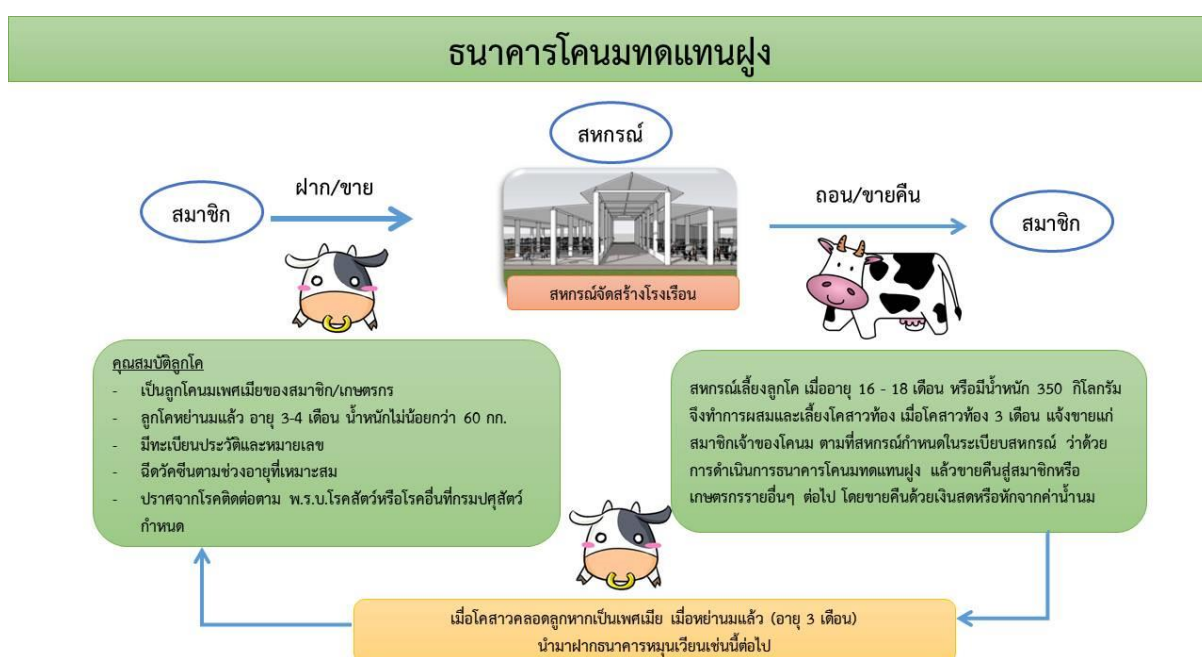
- การรับฝากเมล็ดพันธุ์ และการชำระคืนเป็นเมล็ดพันธุ์นั้น เป็นการเตรียมตัวจัดตั้งธนาคารเมล็ดพันธุ์ในปี 2562 หากสหกรณ์มีความพร้อมก็สามารถดำเนินการในปี 2561 ได้เลย

- ธนาคารสามารถเลือกดำเนินการกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งที่เหมาะสมกับสมาชิก โดยไม่ต้องทำทุกกิจกรรมก็ได้

4. กำหนดให้มีการสรุปยอดของธนาคารทุกวันสิ้นเดือน และรายงานต่อคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ทุกเดือน

นอกจากแผนการดำเนินงานปกติแล้ว กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้ดำเนินการของบกลางปี พ.ศ. 2561 เพื่อสนับสนุนปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานและอุปกรณ์การตลาดที่จำเป็นเพิ่มเสริมศักยภาพของสถาบันเกษตรกรให้รองรับผลผลิตทางการเกษตรในลักษณะคล้ายแก้มลิง โดยการรวบรวมมาจัดเก็บไว้ในสถาบันเกษตรกรเพื่อการเก็บรักษาและสร้างเสถียรภาพด้านราคาในสินค้าข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลังและยางพารา ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งในการขยายผลธนาคารสินค้าในการดูแลชุมชนรอบข้าง ทั้งนี้ สามารถติดต่อประสานงานกับสำนักงานสหกรณ์จังหวัดเพื่อประสานงานร่วมกันกับสถาบันเกษตรกรที่เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน

❖ ธนาคารโคนมทดแทนฝูง (กรมส่งเสริมสหกรณ์)

วัตถุประสงค์

1. ช่วยสมาชิกลดต้นทุนในการเลี้ยงโคทดแทนฝูงในลักษณะฟาร์มรวมและบริหารจัดการโดยสหกรณ์
2. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตจากการจัดการด้านอาหารที่เหมาะสมกับโคตามช่วงวัย
3. ช่วยลดต้นทุนในฟาร์มเกษตรกร และการให้สินเชื่อเพื่อซื้อโคทดแทนฝูงเป็นการเพิ่มสภาพคล่องตัวในการผลิต

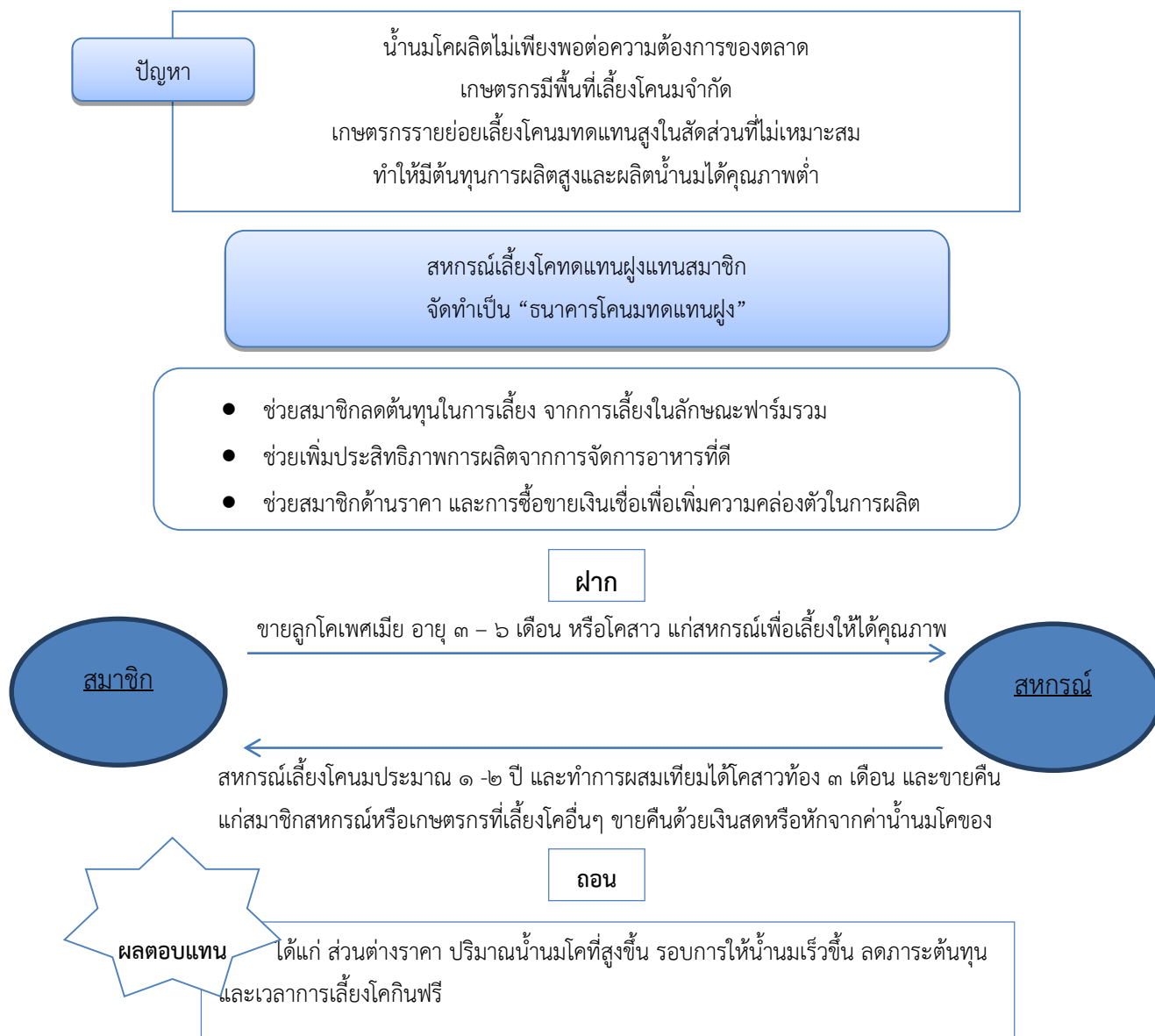
รูปแบบการดำเนินงาน

1. ธนาคารจะรับฝาก ลูกโค - โครุ่น มาบริหารจัดการที่ฟาร์มของสหกรณ์ เพื่อเลี้ยงดูตามหลักวิชาการ จนกระทั่งเติบโตเป็นโคสาวท้อง 3 เดือน พร้อมให้เกษตรกรสมาชิกมาไถ่ถอนคืน หรือขายให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมรายอื่นๆ ที่ต้องการขยายฝูงโคแม่รีด แต่มีข้อจำกัดในการเลี้ยงหรือเงินลงทุน การถอน

2. โคนมคืน สมาชิกอาจจะชำระเงินรับซื้อคืนเป็นเงินสด เป็นเงินเชื่อ หักจากค่าน้ำนมโค หรืออื่นๆ ขึ้นอยู่กับระเบียบหรือข้อกำหนดของแต่ละสหกรณ์ โดยให้มีการจัดทำบัญชีรับฝาก ถอน กู้ยืม และมีกำหนด

อัตราดอกเบี้ยหรือไม่ก็ได้ ขึ้นอยู่กับระเบียบของสหกรณ์ ซึ่งธนาคารโคนมทดแทนฝูงนี้ จะกำหนดให้มีรูปแบบการบริหารจัดการที่ชัดเจน

แนวทางการดำเนินงาน

การดำเนินการจัดตั้งและบริหารงานธนาคารโคนมทดแทนฝูงในรูปแบบสหกรณ์ เริ่มดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 โดยเริ่มดำเนินการในสหกรณ์นำร่อง 3 แห่ง และขยายผลไปสู่สหกรณ์โคนมที่มีศักยภาพตามคุณสมบัติ และความพร้อมที่จะจัดตั้งธนาคารโคนมทดแทนฝูง ซึ่งสหกรณ์ต้องเตรียมความพร้อมดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลสมาชิก และเกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมโครงการ เพื่อจัดกลุ่มสมาชิก และเกษตรกรโดยพิจารณาจากข้อมูล 3 ส่วนหลัก คือ ขนาดฟาร์มและจำนวนแม่โครีด ปริมาณและคุณภาพ น้ำนมโค และการจัดการฟาร์ม เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าในการสร้างฟาร์มกลางและจัดตั้งธนาคารโคนมทดแทนฝูง
2. สำรวจความต้องการ เพื่อกำหนดแผนการปรับปรุงหรือพัฒนาฟาร์มสมาชิก และเกษตรกร พร้อมรวบรวม วิเคราะห์และสรุปปัญหาในการเลี้ยงและการจัดการฟาร์มโคนม
3. กำหนดรูปแบบและวิธีการดำเนินการของธนาคารโคนมทดแทนฝูง เพื่อนำเสนอที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมพิจารณา และกำหนดรูปแบบและวิธีการที่

เหมาะสม โดยให้เกิดประโยชน์แก่เกษตรกรและสมาชิก และคุ้มค่าต่อการบริหารจัดการฟาร์มและธนาคารโคนมทดแทนฝูง

4. จัดทำระเบียบว่าด้วยการจัดตั้งและการบริหารงานธนาคารโคนมทดแทนฝูง พร้อมรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้มีความชัดเจนและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

5. จัดทำระบบงานภายในสหกรณ์ รองรับการบริหารจัดการฟาร์มกลาง และการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของธนาคารโคนมทดแทนฝูง

การดำเนินการตามขั้นตอนของการจัดตั้งฯ ผ่านมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ เพื่อพิจารณาความพร้อมและวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เมื่อมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เห็นชอบเรียบร้อยแล้ว จึงเริ่มดำเนินการดังนี้

1. สหกรณ์จัดตั้งธนาคารโคนมทดแทนฝูง กำหนดระเบียบสหกรณ์ในการดำเนินการ
2. สหกรณ์กำหนดแนวทางการขึ้นทะเบียนเกษตรกร/สมาชิก ที่จะฝาก/ถอนโคนมจากธนาคารโคนมทดแทนฝูง

3. สหกรณ์รับซื้อ/รับฝากลูกโคอายุ 3 – 6 เดือน หรือโครุ่นจากสมาชิก นำมาเลี้ยงในฟาร์มกลางของสหกรณ์

4. สหกรณ์จัดหาอาหารข้นและอาหารหยาบที่มีคุณภาพ วัคซีน ผสมเทียม และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามแต่ละช่วงวัยของลูกโคและดำเนินการตามเวลาที่เหมาะสม

5. เมื่อสหกรณ์เลี้ยงครบกำหนดระยะเวลา จนลูกโคเจริญเติบโตเป็นโคสาวท้องได้ 3 เดือน สหกรณ์สามารถแจ้งขายคืนให้แก่สมาชิกเจ้าของโคนม ในเบื้องต้น สามารถขายเป็นเงินสด เงินเชื่อ หักค่าน้ำนมดิบหรืออื่นๆ ตามที่สหกรณ์กำหนดในระเบียบสหกรณ์ ว่าด้วยการดำเนินการธนาคารโคนมทดแทนฝูง

6. สมาชิกนำโคสาวตั้งท้องที่ซื้อ/ถอนคืนจากธนาคารโคนมทดแทนฝูงกลับมาเลี้ยงต่อเป็นแม่โครีดที่มีคุณภาพ เมื่อโคสาวตั้งท้องคลอดลูกได้ผลผลิตน้ำนม และหากลูกโคเป็นเพศเมียเมื่อหย่านมแล้ว (อายุ 3 เดือน) ก็นำมาฝากธนาคารหมุนเวียนเช่นนี้ต่อไป

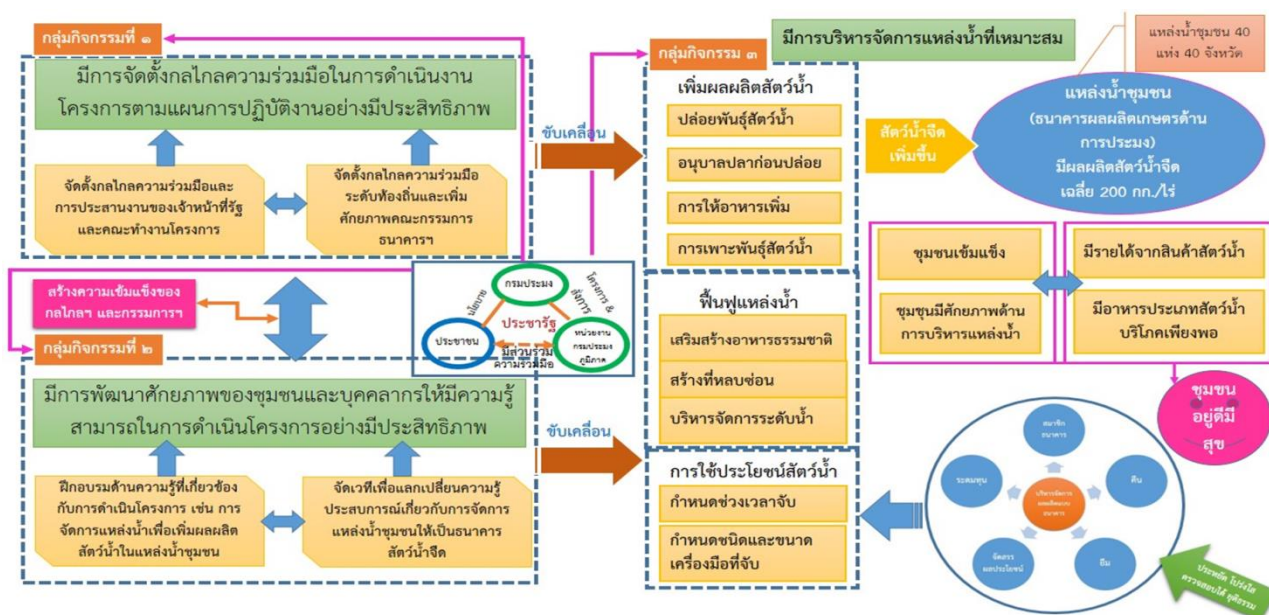
7. สำนักงานสหกรณ์จังหวัดร่วมกับปศุสัตว์จังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้การสนับสนุนแนะนำสหกรณ์ เพื่อกำหนดแผนดำเนินงานของธนาคารโคนมทดแทนฝูงของสหกรณ์แต่ละแห่ง

8. สำนักงานสหกรณ์จังหวัดให้การอบรมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์และเกษตรกรสมาชิกด้านการดำเนินงานธนาคารโคนมทดแทนฝูง

9. สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสนับสนุนด้านการจัดการสุขอนามัยสัตว์ การผสมเทียม และอื่นๆ

❖ อนาคตผลผลิตเกษตรด้านการประมง (กรมประมง)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ราษฎรในพื้นที่โครงการมีผลผลิตสัตว์น้ำจืดเพียงพอต่อการบริโภคและสามารถสร้างรายได้และลดรายจ่ายในครัวเรือน
2. เพื่อให้ชุมชนเป้าหมายโครงการมีความรู้ความสามารถในด้านการบริหารจัดการแหล่งน้ำในชุมชนเพื่อเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำและบริหารผลผลิตสัตว์น้ำจืดผ่านธนาคารผลผลิตเกษตรด้านการประมงและนำไปสู่การดำรงชีวิตของราษฎรมีความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน
3. เพื่อให้บุคลากรของกรมประมงได้รับการพัฒนาเพิ่มศักยภาพด้านการบริหารแหล่งน้ำชุมชนเพื่อเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำจืด และด้านการทำงานร่วมกับชุมชน นำไปสู่การพัฒนาด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางการดำเนินงาน

1. จัดหาแหล่งน้ำชุมชนแบบระบบปิดที่เหมาะสม จัดตั้งเป็นแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำโดยส่งเสริมและสนับสนุนชุมชนให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งน้ำ โดยมีคณะกรรมการธนาคารฯ ประจำแหล่งน้ำ มีการจัดระบบการจัดการบริหารจัดการผลผลิตแบบธนาคาร เช่น มีการลงทุน แลกเปลี่ยน ยืม คืน แบ่งผลประโยชน์ ผลผลิตหรือรายได้ที่เกิดขึ้นโดยให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ผลผลิตสัตว์น้ำที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง
2. พัฒนาคำความรู้ให้กับราษฎรในชุมชนเป้าหมายให้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถบริหารจัดการผลผลิตสัตว์น้ำจืดในแหล่งน้ำชุมชนเป้าหมาย ตลอดจนให้ความรู้แก่ชุมชนในการบริหารจัดการ ผลผลิตเกษตรด้านการประมงที่เกิดขึ้นในชุมชน ผ่านระบบธนาคารผลผลิตเกษตรด้านการประมง เพื่อลดรายจ่ายในการนำผลผลิตเกษตรไปสู่ผู้บริโภค ซึ่งอาจเป็นผู้บริโภคในชุมชนหรือนอกชุมชน เน้นการบริหารจัดการที่เรียบง่าย ประหยัด โปร่งใส ตรวจสอบได้ และยุติธรรมโดยชุมชนมีการบริหารจัดการภายใต้การช่วยเหลือของหน่วยงานของรัฐในทุกมิติ สามารถเข้าใจระบบที่ออกแบบ โดยชุมชนร่วมกัน สามารถแก้ไขระเบียบปฏิบัติให้มีความสอดคล้องกับวัฒนธรรมในชุมชน

3. การบริหารจัดการแหล่งน้ำชุมชนให้เหมาะสมเพื่อเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำจืด เช่น การปล่อยพันธุ์ปลา สร้างอาหารธรรมชาติ การเพาะพันธุ์ปลา ฯลฯ โดยมีการสนับสนุนปัจจัยการผลิตหรือสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในการเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำ เช่น พันธุ์สัตว์น้ำจืด อาหารสัตว์น้ำ และมีการ ประเมินผลผลิตสัตว์น้ำและมูลค่าสัตว์น้ำ ตลอดจนการจับสัตว์น้ำใช้ประโยชน์ของชุมชน โดยมี ระยะเวลาดำเนินการโครงการ 5 ปี ดังนี้

- ปีที่ 1 เป็นการเตรียมความพร้อมขององค์ประกอบในการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการ การจัดตั้ง กลไกความร่วมมือทั้งระดับกรม ประมงระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และระดับท้องถิ่น เช่น การแต่งตั้ง คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการระดับกรม คณะกรรมการธนาคารประจำแหล่งน้ำ แผนการปฏิบัติงานประจำ แหล่งน้ำ กฎระเบียบธนาคารฯ ให้สามารถดำเนินงานโครงการฯ ตามแผนการการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลังจากนั้นมีการปรับปรุงเพื่อฟื้นฟูแหล่งน้ำ การบริหารจัดการแหล่งน้ำในการเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำ การใช้พื้นที่ริมฝั่งแหล่งน้ำชุมชนให้บริการพื้นที่เพาะปลูกพืชอายุสั้นใช้น้ำน้อย และลดการใช้สารเคมีในการทำเกษตร ทั้งนี้ อาจจะมีการจ่ายค่าตอบแทนให้กับธนาคารผลผลิตเกษตรในอัตราที่เหมาะสมกับ วัฒนธรรม ในชุมชน เป็นต้น

- ปีที่ 2 สนับสนุนปัจจัยการผลิตขั้นพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำ สนับสนุน ให้กับชุมชน ผ่านระบบธนาคารผลผลิตเกษตรด้านการประมง โดยธนาคารมีส่วนร่วมในการหาปัจจัย ประเมิน จากการบริหารจัดการ หากไม่มีความก้าวหน้าในการดำเนินการสามารถนำเข้าที่ประชุมของชุมชน ให้พิจารณา ร่วมกัน ในการแก้ไขปัญหาเน้นการประชุมและรายงานผลการดำเนินการให้ชุมชนทราบอย่างต่อเนื่อง

- ปีที่ 3-5 ธนาคารสินค้าเกษตรด้านการประมงสามารถดำเนินการด้วยตนเองในการบริหารจัดการ สร้างกิจกรรมการเกษตรที่เหมาะสม การใช้พื้นที่แหล่งน้ำและทรัพยากรน้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุดใน ชุมชน สามารถเป็นต้นแบบในการบริหารจัดการ โดยชุมชน

4. ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการให้ชุมชนเกษตรกรสามารถบริหารจัดการแหล่งน้ำ ชุมชนได้เต็มศักยภาพเพื่อความมั่นคงของอาหารในพื้นที่เป้าหมาย

5. สนับสนุนให้เกษตรกรสามารถ ยืม คืน แลกเปลี่ยนผลผลิตสัตว์น้ำหรือรายได้ที่เกิดขึ้นภายใต้หลัก ความเสมอภาคและความยุติธรรม

6. สนับสนุนให้เกษตรกรสามารถเพิ่มมูลค่าสินค้าสัตว์น้ำ โดยมีหน่วยงานภาครัฐให้การสนับสนุนด้าน องค์ความรู้ และเทคโนโลยีที่จำเป็น

7. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานโครงการตามผลสัมฤทธิ์ของการบรรลุวัตถุประสงค์ของ โครงการ

❖ อนาคตปัจจัยการผลิตด้านหม่อนไหม (กรมหม่อนไหม)

อนาคตปัจจัยการผลิตด้านหม่อนไหม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเพิ่มศักยภาพในการผลิตและสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มเกษตรกร
2. เพื่อช่วยลดต้นทุนการผลิต โดยกลุ่มเกษตรกรมีแหล่งให้ยืมหรือแลกเปลี่ยนปัจจัยการผลิต

แนวทางการดำเนินงาน

1. ส่งเสริมการดำเนินงานจัดตั้งธนาคารหม่อนไหม โดยการคัดเลือกพื้นที่ดำเนินงานเพื่อให้ทราบ สภาพของชุมชน ความขาดแคลน และความต้องการในการใช้ปัจจัยการผลิตด้านหม่อนไหมของเกษตรกร และกำหนดกิจกรรมให้เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพชุมชน โดยพิจารณาคัดเลือกพื้นที่/ชุมชนที่เหมาะสม ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยจัดประชุมผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่ (Stakeholder) ดำเนินการวิเคราะห์ชุมชน ประเด็นการพิจารณาคัดเลือก ดังนี้

1.1 เกษตรกรมีความสนใจและสมัครใจเข้าร่วมโครงการ (เข้าใจหลักการธนาคารหม่อนไหม/เข้าใจและยอมรับบทบาทหน้าที่ของสมาชิกธนาคารหม่อนไหม)

1.2 เกษตรกรมีปัญหาขาดแคลนปัจจัยการผลิตด้านหม่อนไหม

1.3 สามารถรวมตัวกันเพื่อจัดตั้งธนาคารหม่อนไหม สำหรับหมุนเวียนปัจจัยการผลิตด้านหม่อนไหมใช้ในชุมชนและมีสำรองไว้เพื่อบริการแก่สมาชิก

1.4 มีสถานที่สำหรับการดำเนินกิจกรรม เช่น ห้องเก็บเส้นไหมที่ได้มาตรฐาน, โรงรวบรวม ปัจจัยการผลิตด้านหม่อนไหม เป็นต้น

1.5 ต้องมีการวางแผนการใช้ปัจจัยการผลิตด้านหม่อนไหมเพื่อให้บริการแก่สมาชิกธนาคาร และควรมีกุ่มเป้าหมายสมาชิกในการให้บริการที่ชัดเจน เพื่อบริการปัจจัยการผลิตด้านหม่อนไหม รวมถึงแผน ด้านการตลาด กรณีมีปริมาณปัจจัยการผลิตด้านหม่อนไหมคงคลังในธนาคารจำนวนมาก ซึ่งอาจหาช่องทาง จำหน่ายเพื่อเก็บเป็นรายได้ในรูปแบบของกองทุน

1.6 วางแผนการบริหารจัดการธนาคารหม่อนไหม ในรูปแบบของการกำหนดเป็นระเบียบ ข้อบังคับ/หลักเกณฑ์การปฏิบัติต่างๆ ที่สมาชิกต้องร่วมกันจัดทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษร รวมถึงจัดทำบัญชีของธนาคารเส้นไหม สำหรับใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานของกลุ่ม

1.7 มีการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ ในพื้นที่ เช่น สหกรณ์จังหวัด หรือภาคเอกชน เช่น ผู้ประกอบการด้านเส้นไหม เป็นต้น

โดยเชิญผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่ ผู้นำท้องถิ่น, องค์กรปกครองท้องถิ่น, หน่วยงานอื่นๆ ในพื้นที่ มาประชุมหารือเพื่อรับทราบและมีส่วนร่วมในโครงการ

2. การจัดเวทีชุมชนเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานโครงการในรูปแบบธนาคารหม่อนไหมและสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกลุ่มเกษตรกร และภาคส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.1 ผู้เข้าร่วมเวทีชุมชน สมาชิกธนาคารหม่อนไหม และเกษตรกรผู้สนใจทั่วไป ผู้นำท้องถิ่น, องค์กรปกครองท้องถิ่น, หน่วยงานอื่นๆ ในพื้นที่, ผู้ประกอบการ รวมถึงเจ้าหน้าที่กรมหม่อนไหม

2.2 ผู้ดำเนินรายการ ควรเป็นผู้ที่มีความชำนาญในการจัดเวทีชุมชน โดยอาจเป็นเจ้าหน้าที่กรมหม่อนไหมก็ได้

2.3 ประเด็นการจัดเวทีชุมชน

- การกำหนดปัจจัยการผลิตด้านหม่อนไหม ให้ตรงตามความต้องการของชุมชนและตลาด

- การให้บริการปัจจัยการผลิตด้านหม่อนไหมแก่สมาชิกธนาคาร โดยกำหนดเป็นแนวทาง/วิธีการกระจายปัจจัยการผลิตด้านหม่อนไหม/แลกเปลี่ยน/จำหน่าย/ให้ยืม/ส่งคืน/กำหนดรูปแบบการชำระคืนพร้อมอัตรา

- การบริหารจัดการธนาคารหม่อนไหม โดยการตั้งคณะกรรมการบริหารและจัดการธนาคารหม่อนไหม ซึ่งต้องมีการร่างระเบียบข้อบังคับที่สมาชิกร่วมกันจัดทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

- การสร้างเครือข่ายในการจัดการปัจจัยการผลิตด้านหม่อนไหม โดยการวางแผนด้านการตลาดรองรับปัจจัยการผลิตด้านหม่อนไหม

2.4 หาข้อสรุปร่วมที่ทุกคนยอมรับ

2.5 บันทึกผล รายงานกรมหม่อนไหมทราบ

เน้นให้ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน โดยเฉพาะผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อการผลิตปัจจัยการผลิตด้านหม่อนไหมในชุมชน

3. ประชุมเชิงปฏิบัติการทบทวนและวางแผนการดำเนินงานเพื่อเพิ่มพูนองค์ความรู้ในการปฏิบัติงานและแนวทางในการดำเนินงานรวมทั้งการบริหารจัดการธนาคารหม่อนไหม ปี 2561 แก่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง คณะกรรมการบริหารจัดการ และสมาชิกธนาคารหม่อนไหม แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานโครงการ โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการทบทวนและวางแผนการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบการดำเนินงานโครงการธนาคารหม่อนไหม ปี 2560 โดยบูรณาการร่วมกับโครงการอื่นๆ ของสำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีหม่อนไหม ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการธนาคารหม่อนไหม ของศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ คณะกรรมการบริหารจัดการ และสมาชิก

ของธนาคารหม่อนไหม เน้นชี้แจงรายละเอียดแนวทางการดำเนินงานโครงการ การรายงานผลการดำเนินงานที่ผ่านมา แบ่งกลุ่มในการร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข และจัดทำแผนปฏิบัติงานร่วมกัน

4. การจัดนิทรรศการประชาสัมพันธ์ธนาคารหม่อนไหม เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม เกิดความสนใจที่จะเข้าร่วม เป็นสมาชิกธนาคาร และเป็นการกระตุ้นให้สมาชิกธนาคารหม่อนไหมมีกิจกรรมการผลิตที่เพิ่มขึ้นโดยดำเนินการดังนี้

4.1 การประชุมระหว่างคณะกรรมการบริหารจัดการธนาคารหม่อนไหม/เจ้าหน้าที่ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ สมาชิกธนาคารหม่อนไหม และผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่ ได้แก่ อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อร่วมกันวางแผนการจัดงานนิทรรศการ

4.2 กำหนดช่วงระยะเวลาการจัดงาน ให้พิจารณาตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ โดยควรจัดในช่วงที่มีการเก็บเกี่ยวผลผลิตเสร็จแล้ว หรือช่วงก่อนเริ่มต้นการเพาะปลูก

4.3 การประชาสัมพันธ์ จัดให้มีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงก่อนการจัดงาน เพื่อให้ชุมชนรับทราบ

4.4 กรอบกิจกรรมในงาน ได้แก่

- การจัดกิจกรรมนำปัจจัยการผลิตด้านหม่อนไหมของสมาชิกมาคืนธนาคาร และกิจกรรมการให้บริการปัจจัยการผลิตด้านหม่อนไหมแก่สมาชิกธนาคาร

- บุคคลเป้าหมายที่มาร่วมงาน ได้แก่ สมาชิกธนาคารหม่อนไหมหรือผู้สนใจ องค์กรท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ประมาณ 150 คน

- การจัดนิทรรศการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน

- การประกวดแข่งขันที่เกี่ยวข้องกับหม่อนไหม / การแสดงทางวัฒนธรรมประเพณีที่เกี่ยวข้องกับหม่อนไหม (ถ้ามี)

ระยะเวลาในการจัดงาน : 1 วัน โดยเน้นให้มีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง ก่อนการจัดนิทรรศการ เป็นการจัดงานโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและสมาชิกธนาคาร

5. สนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านหม่อนไหม เช่น เส้นไหมชนิด/ประเภทต่างๆ อุปกรณ์อื่นๆ เช่น จ่อ, กระจัง, ฯลฯ เพื่อเป็นการสนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านหม่อนไหมตั้งต้นให้กับธนาคาร และเป็นการกระตุ้นให้เกษตรกร/ชุมชน มีความสนใจที่จะเข้าร่วมโครงการ

หมายเหตุ : ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ จะสนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านหม่อนไหมแตกต่างกัน ขึ้นอยู่ กับความต้องการของแต่ละพื้นที่ (ชุมชนและตลาดรับซื้อ)

วิธีดำเนินการ :

5.1 ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ สนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านหม่อนไหมสำหรับตั้งต้นให้ธนาคารหม่อนไหม เพื่อให้เกษตรกรยืมไปใช้ในการประกอบอาชีพด้านหม่อนไหม โดยเมื่อธนาคารเริ่มดำเนินกิจการแล้ว ต้องมีปัจจัยการผลิตด้านหม่อนไหมหมุนเวียนสม่ำเสมอ และมีห้องเก็บปัจจัยการผลิตด้านหม่อนไหมที่ได้มาตรฐาน ทั้งนี้ ต้องมีการพิจารณาความต้องการปัจจัยการผลิตด้านหม่อนไหมของแต่ละพื้นที่ด้วย (ทั้งความต้องการของชุมชนและตลาดรับซื้อ)

5.2 การดำเนินกิจการธนาคาร/การบริหารจัดการ

- ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารและจัดการธนาคารหม่อนไหม จำนวน 1 คณะ (โดยสมาชิกธนาคารฯ เส้นไหมเป็นผู้คัดเลือก) ทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมเก็บรักษาเส้นไหมและพิจารณาจำนวนปัจจัยการผลิตด้านหม่อนไหมที่จะให้ยืมและรับคืน ตามระเบียบข้อบังคับที่สมาชิกร่วมกันจัดทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และจัดทำบัญชีของธนาคารหม่อนไหม ทั้งนี้ โดยมีเจ้าหน้าที่กรมหม่อนไหมเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

- สมาชิกที่ต้องการปัจจัยการผลิตด้านหม่อนไหมให้ลงบัญชียืมจากคณะกรรมการ เมื่อขายผลผลิตหรือมีปัจจัยการผลิตด้านหม่อนไหมที่สามารถนำมาคืนธนาคารได้ ก็นำมาคืนธนาคาร พร้อมดอกเบี้ยตามแต่ตกลงกัน

- ดอกเบี้ยจะเก็บรวมไว้ที่ธนาคาร และถือเป็นสมบัติส่วนรวม

- คณะกรรมการบริหารและจัดการธนาคารหม่อนไหม มีสิทธิ์ในการขอยืมเส้นไหมเท่ากับสมาชิกทุกประการ

- กรรมการและสมาชิกธนาคารต้องมีความซื่อสัตย์ต่อหลักการ เมื่อยืมปัจจัยการผลิตด้านหม่อนไหมจากธนาคารหม่อนไหม และถึงกำหนดเวลาที่สัญญาไว้ ต้องนำปัจจัยการผลิตด้านหม่อนไหมมาคืนพร้อมดอกเบี้ย นอกจากนี้ยังมีเหตุสุดวิสัย ต้องชี้แจงให้คณะกรรมการทราบข้อเท็จจริง

- กรรมการและสมาชิกธนาคารฯ เส้นไหมต้องเข้าประชุมรับฟังคำชี้แจงและเข้ารับการอบรม ที่จัดโดยภาครัฐเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการของธนาคารหม่อนไหม

- ในกรณีที่ธนาคารหม่อนไหมมีปริมาณปัจจัยการผลิตด้านหม่อนไหมเกินความสามารถในการเก็บรักษา ก็อาจขายปัจจัยการผลิตด้านหม่อนไหมเพื่อเก็บเป็นกองทุน โดยได้รับความเห็นชอบจากสมาชิกส่วนใหญ่ โดยเน้นให้การสนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านหม่อนไหม ในชนิด/ประเภทที่ชุมชนและตลาดรับซื้อ มีความต้องการ เน้นการบริหารจัดการปัจจัยการผลิตด้านหม่อนไหมที่ต้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ระบบควบคุม/ตรวจสอบ การให้บริการปัจจัยการผลิตด้านหม่อนไหมคงคลังในธนาคารแก่สมาชิก (การกระจายปัจจัยการผลิตด้านหม่อนไหม/แลกเปลี่ยน/จำหน่าย/ให้ยืม/ส่งคืน/กำหนดรูปแบบการชำระพร้อมอัตรา)

6. การบริหารโครงการ เพื่อรับทราบความก้าวหน้าผลการดำเนินงานโครงการ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไข

6.1 กำกับดูแลการปฏิบัติงาน

- จัดประชุมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในภูมิภาค จำนวน 1 ครั้ง/แห่ง เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน พร้อมติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการ

- กรมฯ ร่วมกับหน่วยงานในภูมิภาค ร่วมกันติดตามนิเทศงานโครงการ เพื่อติดตามความก้าวหน้าโครงการ ปัญหาอุปสรรคต่างๆ รวมถึงแนวทางแก้ไข

6.2 งบอำนวยการ สนับสนุนการบริหารจัดการโครงการให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความคล่องตัว โดยจัดสรรงบประมาณให้พื้นที่ดำเนินการทั้ง 16 แห่ง เพื่อนำไปบริหารจัดการโครงการ ทั้งนี้ สามารถปรับเปลี่ยนรายละเอียดได้ตามความต้องการของแต่ละพื้นที่

ภาคผนวก

พื้นที่ดำเนินการธนาคารสินค้าเกษตร ปี 2561

	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด
1	ธนาคารโค - กระบือเพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ	73 จังหวัด ยกเว้น สมุทรปราการ สมุทรสงคราม สมุทรสาคร และภูเก็ต
2	ธนาคารปูอินทรีย์	77 จังหวัด
	พื้นที่ดำเนินการธนาคารปูอินทรีย์	
	สถานีพัฒนาที่ดินชัยนาท	
	สถานีพัฒนาที่ดินนครนายก	
	สถานีพัฒนาที่ดินนครปฐม	
	สถานีพัฒนาที่ดินนนทบุรี	
	สถานีพัฒนาที่ดินปทุมธานี	
	สถานีพัฒนาที่ดินพระนครศรีอยุธยา	
	สถานีพัฒนาที่ดินลพบุรี	
	สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรปราการ	
	สถานีพัฒนาที่ดินสระบุรี	
	สถานีพัฒนาที่ดินสิงห์บุรี	
	สถานีพัฒนาที่ดินสุพรรณบุรี	
	สถานีพัฒนาที่ดินอ่างทอง	
	ศูนย์ศึกษาฯ เขาคันทรง	
	สถานีพัฒนาที่ดินจันทบุรี	
	สถานีพัฒนาที่ดินฉะเชิงเทรา	
	สถานีพัฒนาที่ดินชลบุรี	
	สถานีพัฒนาที่ดินตราด	
	สถานีพัฒนาที่ดินปราจีนบุรี	
	สถานีพัฒนาที่ดินระยอง	
	สถานีพัฒนาที่ดินสระแก้ว	
	สถานีพัฒนาที่ดินชัยภูมิ	
	สถานีพัฒนาที่ดินนครราชสีมา	
	สถานีพัฒนาที่ดินบุรีรัมย์	
	สถานีพัฒนาที่ดินสุรินทร์	
	สถานีพัฒนาที่ดินนครพนม	
	สถานีพัฒนาที่ดินมุกดาหาร	
	สถานีพัฒนาที่ดินยโสธร	
	สถานีพัฒนาที่ดินร้อยเอ็ด	
	สถานีพัฒนาที่ดินศรีสะเกษ	
	สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ	
	สถานีพัฒนาที่ดินอุบลราชธานี	

	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด
	สถานีพัฒนาที่ดินกาฬสินธุ์	
	สถานีพัฒนาที่ดินขอนแก่น	
	สถานีพัฒนาที่ดินบึงกาฬ	
	สถานีพัฒนาที่ดินมหาสารคาม	
	สถานีพัฒนาที่ดินสกลนคร	
	สถานีพัฒนาที่ดินหนองคาย	
	สถานีพัฒนาที่ดินหนองบัวลำภู	
	สถานีพัฒนาที่ดินอุดรธานี	
	สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5	
	ศูนย์ศึกษาฯ โครงการหลวง	
	สถานีพัฒนาที่ดินเชียงใหม่	
	สถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน	
	สถานีพัฒนาที่ดินลำปาง	
	สถานีพัฒนาที่ดินลำพูน	
	สถานีพัฒนาที่ดินเชียงราย	
	สถานีพัฒนาที่ดินน่าน	
	สถานีพัฒนาที่ดินพะเยา	
	สถานีพัฒนาที่ดินแพร่	
	สถานีพัฒนาที่ดินพิจิตร	
	สถานีพัฒนาที่ดินพิษณุโลก	
	สถานีพัฒนาที่ดินเพชรบูรณ์	
	สถานีพัฒนาที่ดินเลย	
	สถานีพัฒนาที่ดินอุดรดิตถ์	
	สถานีพัฒนาที่ดินกำแพงเพชร	
	สถานีพัฒนาที่ดินตาก	
	สถานีพัฒนาที่ดินนครสวรรค์	
	สถานีพัฒนาที่ดินสุโขทัย	
	สถานีพัฒนาที่ดินอุทัยธานี	
	สถานีพัฒนาที่ดินราชบุรี	
	ศูนย์ศึกษาฯ หองพลับ-กัลดีหลวง	
	สถานีพัฒนาที่ดินกาญจนบุรี	
	สถานีพัฒนาที่ดินเพชรบุรี	
	สถานีพัฒนาที่ดินประจวบคีรีขันธ์	
	สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสาคร	
	สถานีพัฒนาที่ดินสมุทรสงคราม	
	สถานีพัฒนาที่ดินสุราษฎร์ธานี	
	สถานีพัฒนาที่ดินชุมพร	
	สถานีพัฒนาที่ดินนครศรีธรรมราช	

	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด
	สถานีพัฒนาที่ดินพังงา	
	สถานีพัฒนาที่ดินกระบี่	
	สถานีพัฒนาที่ดินระนอง	
	สถานีพัฒนาที่ดินภูเก็ต	
	สถานีพัฒนาที่ดินพัทลุง	
	สถานีพัฒนาที่ดินตรัง	
	สถานีพัฒนาที่ดินสงขลา	
	สถานีพัฒนาที่ดินปัตตานี	
	สถานีพัฒนาที่ดินนราธิวาส	
	สถานีพัฒนาที่ดินยะลา	
	สถานีพัฒนาที่ดินสตูล	
3	ธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน	
พื้นที่ดำเนินการธนาคารที่จัดตั้งปี 2559 - 2560		
อำเภอพญาเม็งราย	เชียงราย	
อำเภอเวียงแก่น	เชียงราย	
อำเภอลอง	แพร่	
อำเภอวังชิ้น	แพร่	
อำเภอภูเพียง	น่าน	
อำเภอทุ่งช้าง	น่าน	
อำเภอเกาะคา	ลำปาง	
อำเภอสามเงา	ตาก	
อำเภอภูซาง	พะเยา	
อำเภอปง	พะเยา	
อำเภอเนินมะปราง	พิษณุโลก	
อำเภอหล่มสัก	เพชรบูรณ์	
อำเภอห้วยเม็ก	กาฬสินธุ์	
อำเภอดอนตาล	มุกดาหาร	
อำเภอชุมแพ	ขอนแก่น	
อำเภอวาปีปทุม	มหาสารคาม	
อำเภอบ้านแท่น	ชัยภูมิ	
อำเภอลำทะเมนชัย	นครราชสีมา	
อำเภอปะคำ	บุรีรัมย์	
อำเภอศีขรภูมิ	สุรินทร์	
อำเภอจังหาร	ร้อยเอ็ด	
อำเภอหนองฮี	ร้อยเอ็ด	

	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด
	อำเภอคำเขื่อนแก้ว	ยโสธร
	อำเภอศรีวิไล	บึงกาฬ
	อำเภอเมือง	หนองคาย
	อำเภอโนนสัง	หนองบัวลำภู
	อำเภอท่าลี่	เลย
	อำเภอศรีธาตุ	อุดรธานี
	อำเภอพังโคน	สกลนคร
	อำเภอชะอวด	นครศรีธรรมราช
	พื้นที่ดำเนินการปี 2561	
	อำเภอพญาเม็งราย	เชียงราย
	อำเภอดอกคำใต้	พะเยา
	อำเภอวังเจ้า	ตาก
	อำเภอศรีสัชนาลัย	สุโขทัย
	อำเภอแม่เปิน	นครสวรรค์
	อำเภอยางตลาด	กาฬสินธุ์
	อำเภอสีดา	นครราชสีมา
	อำเภอโนนดินแดง	บุรีรัมย์
	อำเภอภูพาน	ขอนแก่น
	อำเภอวังสะพุง	เลย
	อำเภอขุนหาญ	ศรีสะเกษ
	อำเภอศรีขรภูมิ	สุรินทร์
	อำเภอโพธารมย์	นครพนม
	อำเภอพนมไพร	ร้อยเอ็ด
	อำเภอบุณฑริก	อุบลราชธานี
	อำเภออินทร์บุรี	สิงห์บุรี
	อำเภอกุยบุรี	ประจวบคีรีขันธ์
	อำเภอเมือง	ตราด
	อำเภอนาดี	ปราจีนบุรี
	อำเภอท่าศาลา	นครศรีธรรมราช
4	ธนาคารข้าวในสถาบันเกษตรกร	
	ธนาคารที่จัดตั้งในปี 2559 - 2560	
	สหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัย จำกัด	ร้อยเอ็ด
	สหกรณ์การเกษตรเมืองร้อยเอ็ด จำกัด	ร้อยเอ็ด

	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด
	สหกรณ์การเกษตรพิมาย จำกัด	นครราชสีมา
	สหกรณ์การเกษตรบ้านลาด จำกัด	เพชรบุรี
	สหกรณ์การเกษตรปราสาท จำกัด	สุรินทร์
	สหกรณ์การเกษตรพร้าว จำกัด	เชียงใหม่
	สหกรณ์การเกษตรดอนเจดีย์ จำกัด	สุพรรณบุรี
	สหกรณ์การเกษตรบ้านหลวง จำกัด	น่าน
	สหกรณ์การเกษตรสันติสุข จำกัด	น่าน
	สหกรณ์การเกษตรศุภนิมิตหนองยายดา จำกัด	อุทัยธานี
	สหกรณ์นิคมลานสัก จำกัด	อุทัยธานี
	สหกรณ์นิคมแม่ระมาด จำกัด	ตาก
	สหกรณ์การเกษตรกมาไสย จำกัด	กาฬสินธุ์
	สหกรณ์การเกษตรเมืองชัยนาท จำกัด	ชัยนาท
	สหกรณ์การเกษตรเกษตรสมบูรณ์ จำกัด	ชัยภูมิ
	สหกรณ์การเกษตรพรหมพิราม จำกัด	พิษณุโลก
	สหกรณ์การเกษตรจุน จำกัด	พะเยา
	ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรบุรีรัมย์ จำกัด	บุรีรัมย์
	สหกรณ์การเกษตรเมืองลับแล จำกัด	อุตรดิตถ์
	สหกรณ์นิคมหนองบัว จำกัด	สุโขทัย
	สหกรณ์การเกษตรเมืองลำพูน จำกัด	ลำพูน
	สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส. ศรีสะเกษ จำกัด	ศรีสะเกษ
	สหกรณ์การเกษตรกันทรลักษณ์ จำกัด	ศรีสะเกษ
	สหกรณ์การเกษตรลำลูกกา จำกัด	ปทุมธานี
	สหกรณ์นิคมห้างฉัตร จำกัด	ลำปาง
	สหกรณ์การเกษตรเหวงดัดเต่า จำกัด	เชียงราย
	สหกรณ์การเกษตรท่าเรือ จำกัด	พระนครศรีอยุธยา
	สหกรณ์การเกษตรเมืองพิจิตร จำกัด	พิจิตร
	สหกรณ์การเกษตรเพชรบูรณ์ จำกัด	เพชรบูรณ์
	สกก.เขตจัดรูปที่ดินพอกใหญ่ จำกัด	สกลนคร
	สหกรณ์การเกษตรม่วงสามสิบ จำกัด	อุบลราชธานี
	พื้นที่ดำเนินการในปี 2561 เป้าหมาย 37 ธนาคาร คัดเลือกจากสหกรณ์ 82 แห่ง	
	สหกรณ์การเกษตรสุวรรณภูมิ จำกัด	กาญจนบุรี
	กลุ่มเกษตรกรทำนาหนองสาหร่าย	กาญจนบุรี
	สหกรณ์การเกษตรบ้านปลาเค้าน้อย-หาดทอง จำกัด	กาฬสินธุ์

	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด
	กลุ่มเกษตรกรทำนาหนองห้าง	กาฬสินธุ์
	สหกรณ์การเกษตรหนองหวาย จำกัด	ขอนแก่น
	สหกรณ์การเกษตรพระยืน จำกัด	ขอนแก่น
	สหกรณ์เครดิตยูเนียนอำเภอพระยืน จำกัด	ขอนแก่น
	สหกรณ์การเกษตรภูเวียง จำกัด	ขอนแก่น
	สหกรณ์การเกษตรน้ำพอง จำกัด	ขอนแก่น
	สหกรณ์การเกษตรเขาสวนกวาง จำกัด	ขอนแก่น
	สหกรณ์การเกษตรบ้านไผ่ จำกัด	ขอนแก่น
	สหกรณ์การเกษตรแก่งน้อย จำกัด	ขอนแก่น
	สหกรณ์เครดิตยูเนียนอำเภอหนองสองห้อง จำกัด	ขอนแก่น
	กลุ่มเกษตรกรเศรษฐกิจพอเพียง	ขอนแก่น
	สหกรณ์การเกษตรเชียงแสน จำกัด	เชียงราย
	สหกรณ์การเกษตรคอนสวรรค์ จำกัด	ชัยภูมิ
	สหกรณ์การเกษตรบ้านแพง จำกัด	นครพนม
	สหกรณ์ชุมชนเกษตรอินทรีย์นครพนม จำกัด	นครพนม
	สหกรณ์การเกษตรแม่ใจ จำกัด	พะเยา
	สหกรณ์การเกษตรศุภนิมิตจุน จำกัด	พะเยา
	สหกรณ์การเกษตรเมืองแพร่ จำกัด	แพร่
	สหกรณ์การเกษตรสูงเม่น จำกัด	แพร่
	สหกรณ์การเกษตรสอง จำกัด	แพร่
	สหกรณ์การเกษตรกันทรวิชัย จำกัด	มหาสารคาม
	สหกรณ์การเกษตรดงหลวง จำกัด	มุกดาหาร
	สหกรณ์การเกษตรหนองสูง จำกัด	มุกดาหาร
	สหกรณ์การเกษตรนิคมคำสร้อย จำกัด	มุกดาหาร
	สหกรณ์การเกษตรคำชะอี จำกัด	มุกดาหาร
	สหกรณ์การเกษตรเกษตรอินทรีย์ร้อยเอ็ด จำกัด	ร้อยเอ็ด
	สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส. ร้อยเอ็ด จำกัด	ร้อยเอ็ด
	สหกรณ์การเกษตรอาจสามารถ จำกัด	ร้อยเอ็ด
	สหกรณ์การเกษตรปฎิรูปที่ดินสุวรรณภูมิสาม จำกัด	ร้อยเอ็ด
	สหกรณ์การเกษตรโพนทราย จำกัด	ร้อยเอ็ด
	สหกรณ์การเกษตรเมืองสรวง จำกัด	ร้อยเอ็ด
	สหกรณ์การเกษตรจตุรพักตรพิมาน จำกัด	ร้อยเอ็ด
	สหกรณ์ผู้ใช้น้ำเสาไห้ จำกัด	สระบุรี

	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด
	สหกรณ์นิคมสวรรคโลก จำกัด	สุโขทัย
	สหกรณ์การเกษตรเดิมบางนางบวช จำกัด	สุพรรณบุรี
	สหกรณ์การเกษตรสองพี่น้อง จำกัด	สุพรรณบุรี
	สหกรณ์การเกษตรสามชุก จำกัด	สุพรรณบุรี
	สหกรณ์การเกษตรศรีประจันต์ จำกัด	สุพรรณบุรี
	สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธกส. สุรินทร์ จำกัด	สุรินทร์
	สหกรณ์การเกษตรปฎิรูปที่ดินเมืองสุรินทร์ จำกัด	สุรินทร์
	สหกรณ์การเกษตรผู้เลี้ยงโคนม ต.สำโรง จำกัด	สุรินทร์
	สหกรณ์การเกษตรวัน วัน วัน จำกัด	สุรินทร์
	สหกรณ์การเกษตรชุมพลบุรี จำกัด	สุรินทร์
	สหกรณ์การเกษตรปฎิรูปที่ดิน.ชุมพลบุรี จำกัด	สุรินทร์
	สหกรณ์การเกษตรเพื่อการผลิตบ้านชีเหล็ก จำกัด	สุรินทร์
	สหกรณ์การเกษตรโคเนื้อสร้างอาชีพและเกษตรอินทรีย์ ต.หนองเรือ จำกัด	สุรินทร์
	สหกรณ์การเกษตรโคกระบือ-ต.ชุมแสง จำกัด	สุรินทร์
	สหกรณ์การเกษตรสมัชชาปราสาท จำกัด	สุรินทร์
	สหกรณ์การเกษตรอินทรีย์ทพไทย จำกัด	สุรินทร์
	สหกรณ์การเกษตรดอนแรด จำกัด	สุรินทร์
	สหกรณ์การเกษตรบัวเขต จำกัด	สุรินทร์
	สหกรณ์การเกษตรทหารกองหนุนศรีณรงค์ จำกัด	สุรินทร์
	สหกรณ์นิคมนาหว้าใหญ่ จำกัด	อำนาจเจริญ
	สหกรณ์นิคมพิชัยพัฒนา จำกัด	อุดรดิตถ์
	สหกรณ์การเกษตรทองแสนขัน จำกัด	อุดรดิตถ์
	สหกรณ์การเกษตรเมืองอุดรดิตถ์ จำกัด	อุดรดิตถ์
	สหกรณ์การเกษตรเมืองตรอน จำกัด	อุดรดิตถ์
	สหกรณ์การเกษตรปฎิรูปที่ดินหนองกอก จำกัด	อุดรดิตถ์
	สหกรณ์ผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านแสนขัน จำกัด	อุดรดิตถ์
	กลุ่มเกษตรกรทำนาบ่อทอง	อุดรดิตถ์
	กลุ่มเกษตรกรทำนาแสนขัน	อุดรดิตถ์
	สหกรณ์ผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านโคกหม้อ จำกัด	อุดรดิตถ์
	สหกรณ์ผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าคอรุม จำกัด	อุดรดิตถ์
	สหกรณ์ผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านท้ายวัดพญาปันแดน จำกัด	อุดรดิตถ์
	สหกรณ์การเกษตรท่าพญา จำกัด	อุดรดิตถ์
	สหกรณ์ผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านโรงหม้อ จำกัด	อุดรดิตถ์

	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด
	สหกรณ์นิคมพืชไร่ภูพาน จำกัด	อุดรดิตถ์
	สหกรณ์การเกษตรบ้านหม้อ จำกัด	อุดรดิตถ์
	สหกรณ์ผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านดอนโพ จำกัด	อุดรดิตถ์
	สหกรณ์การเกษตรปฎิรูปที่ดินนาอิน จำกัด	อุดรดิตถ์
	สหกรณ์การเกษตรเต่าไหใต้ จำกัด	อุดรดิตถ์
	สหกรณ์ผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านวังพะเนียด จำกัด	อุดรดิตถ์
	สหกรณ์การเกษตรท่าปลา จำกัด	อุดรดิตถ์
	สหกรณ์ผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าบ้านไร่ จำกัด	อุดรดิตถ์
	สหกรณ์การเกษตรสว่างอารมณ์ จำกัด	อุทัยธานี
	สหกรณ์การเกษตรบ้านหลุมข้าว จำกัด	อุทัยธานี
	สหกรณ์การเกษตรเมืองอุทัยธานี จำกัด	อุทัยธานี
	สหกรณ์การเกษตรนิคมฯ บางระกำ จำกัด	พิษณุโลก
	สหกรณ์การเกษตรเมืองสระแก้ว จำกัด	สระแก้ว
	สหกรณ์การเกษตรเมืองสระแก้ว จำกัด	สระแก้ว
5 ธนาคารโคนมทดแทนฝูง		
ธนาคารที่จัดตั้งปี 2559 - 2560		
	สหกรณ์โคนมผาตั้ง จำกัด	จังหวัดเชียงใหม่
	สหกรณ์โคนมพัทลุง จำกัด	จังหวัดพัทลุง
	สหกรณ์โคนมพิมาย จำกัด	จังหวัดนครราชสีมา
	สหกรณ์โคนมบ้านบึง จำกัด	จังหวัดชลบุรี
	สหกรณ์โคนมการเกษตรไชยปราการ จำกัด	จังหวัดเชียงใหม่
	ชุมนุมสหกรณ์โคนมภาคใต้และตะวันตก จำกัด	จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
	สหกรณ์โคนมลำพูน จำกัด	จังหวัดลำพูน
	สหกรณ์โคนมขอนแก่น จำกัด	จังหวัดขอนแก่น

	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด
	ปี 2561 ส่งเสริมรูปแบบการดำเนินงานธนาคารโคมนทดแทนฝูง	
	สหกรณ์โคนมปากช่อง จำกัด	จังหวัดนครราชสีมา
	สหกรณ์โคนมไทยมิลค์ จำกัด	จังหวัดสระบุรี
	สหกรณ์โคนมไทยเดนมาร์ค-สวนมะเดื่อ จำกัด	จังหวัดลพบุรี
6	ธนาคารผลผลิตเกษตรกรด้านการประมง	
	แหล่งน้ำเก่า 20 แห่ง	
	อำเภอสปปราบ	ลำปาง
	อำเภอเชียงแสน	เชียงราย
	อำเภอลี้	ลำพูน
	อำเภอสางเา	ตาก
	อำเภอจุน	พะเยา
	อำเภอพรานกระต่าย	กำแพงเพชร
	อำเภอตรอน	อุดรดิตถ์
	อำเภอโคกศรีสุพรรณ	สกลนคร
	อำเภอจักราช	นครราชสีมา
	อำเภอเมือง	ขอนแก่น
	อำเภอภูดจับ	อำเภออุดรธานี
	อำเภอขุขันธ์	ศรีสะเกษ
	อำเภอศรีสมเด็จ	ร้อยเอ็ด
	อำเภอรัตนบุรี	สุรินทร์
	อำเภอท่าอุเทน	นครพนม
	อำเภอโนนสุวรรณ	บุรีรัมย์
	อำเภอพรเจริญ	บึงกาฬ
	อำเภอเมือง	มุกดาหาร
	อำเภอมหาชนะชัย	ยโสธร
	อำเภอลืออำนาจ	อำนาจเจริญ
	แหล่งน้ำแหล่งใหม่ 2561	
	อำเภอทุ่งช้าง	น่าน
	อำเภอชุมแสง	นครสวรรค์
	อำเภอโพธิ์ประทับช้าง	พิจิตร
	อำเภอบางกระทุ่ม	พิษณุโลก

	พื้นที่เป้าหมาย	จังหวัด
	อำเภอหนองม่วงไข่	แพร่
	อำเภอเมือง	แม่ฮ่องสอน
	อำเภอองไกรลาส	สุโขทัย
	อำเภอสมเด็จ	กาฬสินธุ์
	อำเภอเกษตรสมบูรณ์	ชัยภูมิ
	อำเภอพยัคฆภูมิ	มหาสารคาม
	อำเภอด่านซ้าย	เลย
	อำเภอท่าบ่อ	หนองคาย
	อำเภอศรีบุญเรือง	หนองบัวลำภู
	อำเภอดอนมดแดง	อุบลราชธานี
	อำเภอสวนผึ้ง	ราชบุรี
	อำเภออรัญประเทศ	สระแก้ว
	อำเภอย่านตาขาว	ตรัง
	อำเภอทุ่งสง	นครศรีธรรมราช
	อำเภอละงู	สตูล
	อำเภอคลองหอยโข่ง	สงขลา
7	ธนาคารหม่อนไหม	
	ธนาคารจัดตั้งปี 2560	สกลนคร
		มหาสารคาม
		ชัยภูมิ
		นครราชสีมา
		อุบลราชธานี
		นครพนม
	พื้นที่ดำเนินการ 2561	แพร่
		ตาก
		น่าน
		อุดรธานี
		เลย
		ขอนแก่น
		มุกดาหาร
		สุรินทร์
		บุรีรัมย์
		ศรีสะเกษ